

Kunnskapsdepartementet
Postboks 8119 Dep
0032 Oslo

Høring av NOU 2012:1 Til barnas beste - ny lovgivning for barnehagene - høringsuttalelse

Fylkesmannen i Buskerud er positiv til Kunnskapsdepartementets forslag til ny lovgivning for barnehagene. Fylkesmannen synes i utgangspunktet forslaget ivaretar forholdet mellom krav og plikt for både barnehagemyndighet og barnehageeier på en hensiktsmessig måte. Det er også viktig at kravene til kvalitet i de norske barnehagene blir tydeliggjort og presisert. Det mener vi at departementet med dette lovforslaget er på god vei til å gjøre.

Fylkesmannen har i det følgende enkelte kommentarer:

1. Kapittel I. Barnehagens formål og innhold

Slik Fylkesmannen i Buskerud forstår det så er krav/plikt til godkjenning og godkjenning av barnehager foreslått fordelt i tre paragrafer §§ 4, 13 og 19. I og med at godkjenning av barnehager er foreslått spredd på flere paragrafer, mener vi at det er viktig med kryssreferanser i de gjeldende paragrafene. Vi mener at dette gir en bedre flyt i teksten, og det vil gi en bedre forståelse for de som skal benytte seg av disse paragrafene.

2. Kapittel II. Barns rettigheter

I forslag til ny § 6 Barns rett til plass i barnehage skriver departementet i andre ledd at "*Barn som fyller ett år senest innen utgangen av august det året det søkes om plass, har etter søknad rett til å få plass i barnehage fra august.*" Fylkesmannen ser at kun ett opptak i året kan ha uheldige virkninger for foreldre som har et sterkt behov for barnehageplass og ikke får tildelt plass på grunn av at de ikke har en rettighet før barnet deres har fylt 1 år og 11 måneder. Dette kan gi uheldige konsekvenser i og med at fødselspermisjonen til foreldrene kun varer ett år.

Når det gjelder forslag til ny § 6 fjerde ledd som departementet har foreslått er det viktig at begrepet *bosatt* presiseres ytterligere. Det er mange misforståelser blant foreldre og kommuner på dette området ut fra dagens regelverk. Vi tenker særlig på der hvor foreldre har den daglige omsorgen 50/50. Dette er vanlig samværsform i dagens samfunn. Hvor defineres barnet som bosatt da, og kan barnet ha rett til plass i to kommuner? Her kan det være grunn til å samordne regelverket med opplæringsloven.

3. *Kapittel IV. Barnehageeiers ansvar og oppgaver*

Kunnskapsdepartementets forslag vedrørende dette kapittelet (§§ 13 – 16) opplever vi harmoniserer og konkretiserer tydeligere og bedre hva eiers plikter og ansvar er. Det vil gjøre det tydeligere både for eier og myndighet hva som er kravene til å drive en pedagogisk virksomhet, særlig der det er satt krav til et forsvarlig system også for barnehageeier.

4. *Kapittel V. Lokal barnehagemyndighets ansvar og oppgaver*

Forslag til ny § 19 Godkjenning av barnehager. Vi registrerer at det er tydeliggjort kommunens plikt hva gjelder godkjenning, særlig hva kommunen skal gjøre når det søkes om godkjenning. Vi opplever allikevel at det er noe utydelig når en godkjenning blant annet skal foreligge. Vi ber departementet presisere begrepet godkjenning enda tydeligere. Vi mener videre at vedtektene bør være en del av godkjenningen.

Forslag til ny § 23 Foreldrebetaling – siste punktum i andre ledd er også gjentatt i tredje ledd. Vi antar det er feilskrift.

5. *Kapittel VI. Fylkesmannens ansvar og oppgaver*

Forslag til ny § 29 Fylkesmannens tilsynsansvar – I utgangspunktet er vi positive til at Fylkesmannen er gitt utvidet tilsynsansvar i særlige tilfeller. Vi støtter også at Fylkesmannen bør styrkes både faglig og ressursmessig i og med at tilsynsaktiviteten i embetet skal økes. Likevel mener vi det vil være meget uheldig at et av vilkårene for Fylkesmannen til å føre tilsyn direkte ute i barnehage, er for å bistå når enkelte kommuner sliter med å inneha særskilt kompetanse (eksempelvis mangel på barnehagefaglig kompetanse) eller at Fylkesmannen skal avhjelpe problemstillinger knyttet til kommunens dobbeltrolle. Vi tror at Fylkesmannens veilederrolle vil kunne avdempe noe av denne problematikken. Vi ser også at dette vil kunne spre seg i veldig mange små kommuner. I Norge/Buskerud i dag er det et betydelig antall kommuner som hver dag vil være i denne dobbeltrollen. Dette vil potensielt føre til en betydelig økning i Fylkesmannens tilsynsvirksomhet. Vi tror ikke dette vil være særlig hensiktsmessig i det lange løp.

6. *Kapittel VII. Bestemmelser om barnehagens personale, mv.*

I forslag til ny § 31 står det at barnehagen skal ha en styrer (...). Det står i merknadene at: "Rent unntaksvis kan flere små barnehager organiseres sammen som én virksomhet med én styrer, (...). Vi ber departementet presisere om små barnehager som er godkjent hver for seg med dette må ha en ny godkjenning for virksomheten samlet (som en ny barnehage).

I forlengelsen av avsnittene om flere små barnehager kan organiseres som en felles virksomhet, nevner utvalget felles organisering av skole og barnehage som en mindre virksomhet (øverst på side 360). Fylkesmannen mener at disse temaene bør holdes atskilt fordi det gjelder to forskjellige ting.

Fylkesmannen mener videre at ved innvilgelse av dispensasjon bør teksten løftes til lovteksten og ikke bare tilhøre forskrifter/merknadene.

Forslag til ny § 32 Barnehagens grunnbemanning – Fylkesmannen mener at barnehagelovens krav til det pedagogiske personalet og barnehagelovens krav til grunnbemanning bør deles i to paragrafer. Vi mener at dette vil tydeliggjøre, presisere og konkretisere kravene både til det pedagogiske personalet og til grunnbemanningen.

Fylkesmannen i Buskerud registrerer/merker oss at utvalget i kapittel 16 punkt 16.2.3 (s. 268) vedrørende pedagogisk bemanning beskriver at med bakgrunn i beregning og tildeling av statlig driftstilskudd til ikke-kommunale barnehager, er det naturlig å legge heltidsekvivalente plasser som utgangspunkt for beregning av pedagogisk bemanning og ikke det fysiske antall barn i barnehagen totalt. Slik vi forstår utvalget her så gjelder dette bare hvis flertallet av barna har avtalt oppholdstid kortere enn seks timer per dag. Dette er også det som er forskriftsteksten slik den ligger i dag. Fylkesmannen ønsker i denne sammenheng å uttrykke at virkeligheten ute i barnehagen sjelden vil komme inn under denne unntaksregelen, slik den er beskrevet her. Barn som har deltids plass i dag, har fulle dager de(n) dagen(e) de går i barnehagen. Det er kun en marginal gruppe som har redusert plass hver dag og som utgjør denne gruppen. Vi mener derfor at unntaksregelen om "avtalt oppholdstid kortere enn 6 timer" forvirrer mer enn det oppklarer ute i barnehagene og i kommunene. Vi ber derfor departementet om at dette fjernes fra lov/forskrift/merknader og formuleres slik at det stemmer med den virkelighet som er ute i barnehagene i dag. Slik vi forstår utvalget bør hovedregelen, som i dag, være at når flertallet av barna oppholder seg i barnehagen mer enn 6 timer hver dag, skal alle barna regnes med «etter hoder» og ikke omregnes til heltidsekvivalente plasser.

I kravene til pedagogisk bemanning i gjeldende barnehagelov (§ 18) oppleves det både i barnehagene og i kommunene forvirring om "per pedagog" skal regnes ut fra omregnet til heltidsplass eller antall barn (hoder) i barnehagen totalt. Når det gjelder kravene til dimensjoneringen av det pedagogiske personalet og til grunnbemanningen er det viktig at departementet presisere om det i barnehagen er snakk om antall hoder eller antall plasser (omregnet til heltidsplasser) personalet skal ha ansvar for. Dersom hovedregelen er at pedagognormen skal regnes ut fra hvor mange barn det totalt sett er i barnehagen, mens unntaksbestemmelsen kan regnes plasser (deltidsplassproblematikk), bør dette komme tydeligere frem.

I merknadene til ny § 32 er det foreslått at ved innvilgelse av midlertidig dispensasjon skal det stilles krav til at den som får dispensasjonen, skal ta førskolelærerutdanning. Fylkesmannen forutsetter at barnehageeier samtidig forplikter seg til å skape rom for utdanningen.

Fylkesmannen vil også presisere viktigheten av å ha nasjonale normer for både pedagogisk bemanning og grunnbemanningen. Bakgrunnen for dette er at det ikke skal kunne utvikle seg store forskjeller barnehager imellom og at det vil være lettere for både kommuner og fylkesmenn å føre tilsyn ved nasjonale normer.

7. Kapittel VIII. Familiebarnehager

Fylkesmannen i Buskerud støtter at det strammes inn på reglene for familiebarnehager. Bakgrunnen for dette er at intensjonen til dagens lovkrav har blitt "vannet ut" og mange av familiebarnehagene i dag fremstår som ordinære barnehager, men samtidig slipper de kravene som ordinære barnehager har til både bemanning og godkjenning. Det er derfor viktig at det presiseres at det skal være et bebodd hjem og at det skal være et samarbeid mellom to familiebarnehager eller familiebarnehage og en ordinær barnehage for å få godkjenning. Vi mener at det er viktig å presisere hvordan eksisterende familiebarnehager skal forholde seg til ny lovgivning. Må de få ny godkjenning etter ny lov når de får tildelt nye barn hvert år? Kan de familiebarnehagene som er godkjent i ubebodde lokaler, fortsatt drive? Kan de familiebarnehagene som har godkjenning for dobbel gruppe, fortsatt ha godkjenning for dobbel gruppe?

Videre mener Fylkesmannen i Buskerud at en familiebarnehage må forpliktes til å ha en utdannet pedagogisk veileder. Familiebarnehager består av små grupper og de er sårbare hvis de ikke har pedagogisk utdannet personale som kan gi adekvat veiledning.

Vi ber også departementet om å presisere enda tydeligere enn det er beskrevet fra utvalget hva det menes med krav til styrer i en familiebarnehage. Ute i familiebarnehagene i dag er det et utall måter å løse dette på fordi lovverket er for utydelig.

Vi ser også at utvalget har uttalt at en løsning på pedagogisk veiledning er at den pedagogiske veiledningen gis av en annen pedagog tilknyttet en ordinær barnehage eller annen familiebarnehage. Det er her viktig å presisere ytterligere i lovs eller forskrifts form at den som da skal gi veiledningen ikke kan gjøre dette hvis han/hun allerede innehar "full" stilling der han/hun allerede arbeider.

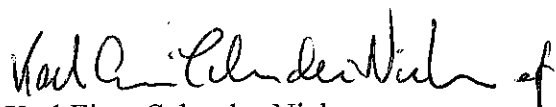
8. Kapittel IX. Spesialpedagogisk hjelp, tilrettelegging for barn med nedsatt funksjonsevne og tegnspråkopplæring

Fylkesmannen støtter at lovkravet om spesialpedagogisk hjelp flyttes til barnehageloven.

Generelle betraktninger:

Nå som barnehagesektoren har blitt rammefinansiert er det viktig å ha tydelige rapporteringskrav til sektoren. Dette er viktig fordi både statlige organer og kommunene skal ha mulighet til å føre kontroll med at de midler som bevilges i sektoren benyttes etter forutsetningene.

Med hilsen

Karl Einar Schrøder-Nielsen
utdanningsdirektør

Anne Christensson Hermansen